

C/2024/2483

23.4.2024

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów »Pakiet pomocy gospodarczej dla MŚP«”

(COM(2023) 535 final)

(C/2024/2483)

Sprawozdawczyni: **Alena MASTANTUONO**

Współsprawozdawca: **Angelo PAGLIARA**

Wniosek o konsultację	Komisja Europejska, 21.12.2023
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Sekcja Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji
Data przyjęcia przez sekcję	29.1.2024
Data przyjęcia na sesji plenarnej	14.2.2024
Sesja plenarna nr	586
Wynik głosowania	
(za/przeciw/wstrzymało się)	193/0/2

1. Wnioski i zalecenia

1.1. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) z zadowoleniem przyjmuje pakiet pomocy gospodarczej dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), gdyż świadczy on o dążeniu do umieszczenia MŚP w centrum prawodawstwa europejskiego oraz europejskich strategii, dyskusji i działań wspierających konkurencyjność. Choć popiera odnowione zobowiązanie Komisji Europejskiej do stosowania zasady „najpierw myśl na małą skalę”, to zwraca uwagę, że musi ono przełożyć się na konkretne działania. Komisja powinna w nowej kadencji zapewnić ciągłość temu zagadnieniu i nadać mu priorytetowe znaczenie.

1.2. Choć EKES uznaje przesłanie polityczne leżące u podstaw tej inicjatywy, to nadal pozostaje wiele do zrobienia za pomocą praktycznych działań mających na celu stworzenie odpornego i dynamicznego środowiska dla MŚP. Uwzględnienie wkładu MŚP w gospodarkę realną idzie w parze z poparciem dla zasad lepszego stanowienia prawa. W tym przypadku pakiet pomocy gospodarczej dla MŚP jest dobrym sygnałem, gdyż zapowiada powołanie pełnomocnika UE ds. MŚP oraz zawiera zobowiązanie do długoterminowego uproszczenia przepisów.

1.3. Komitet zachęca instytucje UE do usunięcia utrzymujących się przeszkód w prowadzeniu działalności gospodarczej na całym jednolitym rynku. Ma to nadal kluczowe znaczenie dla zapewnienia korzyści skali, wzrostu gospodarczego, tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy i inwestycji. Prawodawstwo UE zbyt często umożliwia zróżnicowaną transpozycję w poszczególnych państwach członkowskich, a polityka Komisji w zakresie egzekwowania prawa jest mało skuteczna wobec tych krajów, których przepisy lub wymogi administracyjne powodują fragmentację rynku.

1.4. EKES uważa, że MŚP powinny mieć łatwiejszy dostęp do zasobów finansowych poprzez dotacje, pożyczki lub inne instrumenty finansowe, a także otrzymywać dostosowane wsparcie. Zwraca się również do Komisji o wprowadzenie wszystkich niezbędnych środków w celu zachęcenia MŚP do odpowiedzialnego postępowania, gdy uzyskują finansowanie UE.

1.5. Komitet podkreśla znaczenie zapewnienia prawodawstwa przyjaznego dla przedsiębiorczości, które w pełni odzwierciedlałoby trudności MŚP i dużych przedsiębiorstw oraz różnice między ich wyzwaniami. Ważne jest, aby przedsiębiorstwa przestrzegały praw socjalnych oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy prowadzeniu działalności gospodarczej. Muszą mieć także możliwości uwolnienia potencjału w celu wniesienia wkładu w zrównoważony rozwój. Należy zarazem stworzyć warunki niezbędne do wykorzystania tego potencjału.

2. Kontekst opinii

2.1. Komunikat w sprawie pakietu pomocy gospodarczej dla MŚP został opublikowany 12 września 2023 r. i obejmuje:

- wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie opóźnień w płatnościach ⁽¹⁾,
- wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie uproszczenia przepisów podatkowych dla MŚP ⁽²⁾ oraz
- zestaw środków ułatwiających MŚP prowadzenie działalności, zwiększających ich dostęp do finansowania i wykwalifikowanej siły roboczej oraz wspierających je w całym cyklu życia przedsiębiorstwa.

3. Uwagi ogólne

3.1. Komitet ogólnie z zadowoleniem przyjmuje przesłanie polityczne Komisji leżące u podstaw pakietu pomocy gospodarczej dla MŚP. MŚP powinny znajdować się w centrum wszelkich działań legislacyjnych, ponieważ są one trzonem europejskiego przemysłu i gospodarki. 24 miliony europejskich MŚP, z których większość to mikroprzedsiębiorstwa, stanowią 99 % wszystkich przedsiębiorstw w UE i zapewniają dwie trzecie miejsc pracy w sektorze prywatnym.

3.2. Zdaniem EKES-u istotne jest, by w ramach działalności gospodarczej MŚP przestrzegały praw socjalnych i by miały możliwość wykorzystania swego potencjału w celu przyczynienia się do zrównoważonego rozwoju. Jednocześnie prawodawcy muszą stworzyć otoczenie, które umożliwia łatwy dostęp do finansowania, przystępnej cenowo energii i wykwalifikowanej siły roboczej przygotowanej na dwojaką transformację.

3.3. Zgodnie z badaniem gospodarczym Eurochambres z 2024 r., opartym na odpowiedziach od ponad 43 000 przedsiębiorców w całej Europie (z czego 95 % jest właścicielami MŚP), głównymi wyzwaniami w 2024 r. będą pozyskiwanie energii i surowców, koszty pracy i niedobór wykwalifikowanej siły roboczej. Stanowi to wyraźne wezwanie do podjęcia działań politycznych w celu zmniejszenia niepewności w kręgach biznesowych oraz zwiększenia przewidywalności i odporności gospodarki europejskiej. By uniknąć nieuczciwej konkurencji, EKES wzywa do wprowadzenia zachęt wspierających odpowiedzialne prowadzenie działalności gospodarczej.

3.4. Komitet wyraża zatem zadowolenie, że Komisja zamierza zająć się niektórymi z tych aspektów w komunikacie w sprawie pakietu pomocy gospodarczej dla MŚP. Wyraźny nacisk na poprawę ram regulacyjnych wiąże się z odnowionym zobowiązaniem do systematycznego stosowania zasady „najpierw myśl na małą skalę” i do ograniczenia biurokracji. Od wielu lat są to poważne i problematyczne kwestie; europejscy współprawodawcy powinni dalej rozwijać i dostosowywać przepisy do potrzeb MŚP.

3.5. W komunikacie w sprawie pakietu pomocy gospodarczej dla MŚP coraz większą wagę przywiązuje się do użyteczności procesu cyfryzacji dla upraszczania procedur. Należy poprawić przestrzeganie przepisów i kontrole oraz dopilnować, by MŚP były w stanie dotrzymać kroku zmianom bez wywierania na nie zbędnej presji. Mimo że cyfryzacja środków i procedur przynosi wyraźne korzyści, to MŚP mają często trudności z wykorzystaniem takich procesów ze względu na ograniczone zasoby finansowe i brak zachęt. Cyfryzacja powinna być promowana, ale nie narzucana.

3.6. EKES z ubolewaniem zauważa, że pakiet nie zapewnia przedsiębiorstwom nowej pomocy oraz że nieliczne nowe działania będą miały na nie ograniczony i opóźniony wpływ.

3.7. Komitet podkreśla, że rozwiązania mające na celu sprostanie wyzwaniom stojącym przed europejskimi przedsiębiorstwami powinny uwzględniać europejski model gospodarki społecznej. Krzewienie dialogu społecznego i zapewnienie rokowań zbiorowych odgrywają istotną rolę w osiągnięciu równowagi między aspiracjami gospodarczymi i społecznymi oraz w zmniejszaniu rozbieżności.

⁽¹⁾ COM(2023) 533 final; Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych” (COM(2023) 533 final — 2023/0323 (COD)) (OJ C, C/2024/2101, 26.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/2101/oj>).

⁽²⁾ COM(2023) 528 final; Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący dyrektywy Rady ustanawiającej system opodatkowania według siedziby głównej dla mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw i zmieniającej dyrektywę 2011/16/UE” (COM(2023) 528 final — 2023/0320 (CNS)) (OJ C, C/2024/2103, 26.3.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/2103/oj>).

3.8. EKES wzywa do stworzenia korzystnych warunków, które umożliwią europejskim przedsiębiorstwom dostęp do finansowania i zatrudnianie osób przy jednoczesnym poszanowaniu bezpieczeństwa i higieny pracy. W tym celu apeluje o dalsze wsparcie dla MŚP oraz o środki ułatwiające przestrzeganie przepisów dotyczących zdrowia, bezpieczeństwa i ochrony środowiska. Jest to istotne dla uniknięcia wypadków przy pracy i związanego z pracą uszczerbku na zdrowiu.

3.9. EKES przytacza poprzednie opinie, w których opowiadał się za dopasowaniem strategii przemysłowych, energetycznych i klimatycznych. Zwraca również uwagę, że UE musi zobowiązać się do realizacji ambitnego programu mającego na celu usunięcie pozostałych przeszkód w jednolitym rynku, aby umożliwić osiągnięcie korzyści skali, wzrost gospodarczy i inwestycje.

4. Uwagi szczegółowe

4.1. W ramach działania 1 określonego w komunikacie w sprawie pakietu pomocy gospodarczej dla MŚP proponuje się dyrektywę w sprawie uproszczenia opodatkowania. Ogólnie rzecz biorąc, EKES z zadowoleniem przyjmuje wysiłki na rzecz uproszczenia, a także zmniejszenie obciążeń w obszarach VAT w działalności transgranicznej. Zauważa jednak, że trzeba zrobić więcej, aby usunąć inne długotrwałe utrudnienia. Fragmentacja jednolitego rynku i zróżnicowane przepisy krajowe dotyczące towarów i usług stanowią znaczne obciążenie dla przedsiębiorstw.

4.2. EKES z zadowoleniem przyjmuje przedstawione w działaniu 2 zobowiązanie Komisji do systematycznego uwzględniania w nowych wnioskach ustawodawczych konkretnych przepisów przyjaznych dla MŚP. Test MŚP ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia systemu regulacyjnego dostosowanego do potrzeb MŚP i musi być prawidłowo stosowany, aby być skutecznym. Należy dokładnie ocenić wpływ aktów delegowanych i wykonawczych na MŚP.

4.3. Kluczowe znaczenie ma jednolite stosowanie testu MŚP z zapewnieniem wysokiej jakości. Służby Komisji muszą zastanowić się nad potrzebami MŚP na wczesnym etapie procesu oceny skutków. Należy to czynić systematycznie, zapewniając bardziej inkluzywne zaangażowanie partnerów społecznych i organizacji biznesowych. W ocenach skutków trzeba rozróżnić różne klasy wielkości MŚP i ocenić pośredni wpływ polityki (w tym kwestie społeczne).

4.4. Należy dążyć do lepszego stanowienia prawa poprzez wyeliminowanie zbędnych obciążeń wynikających z wniosków, lecz bez obniżania standardów społecznych czy też środowiskowych. Komitet podkreśla, że lepsze wykorzystanie już istniejących narzędzi może przyczynić się do uniknięcia biurokracji. Dobrym przykładem jest wskazanie w każdym wniosku ustawodawczym oczekiwanych obowiązków, co m.in. pomaga lepiej zrozumieć łączne obciążenie. EKES zachęca Komisję do wykorzystania narzędzi cyfrowych, by oszacować potencjalne obciążenia administracyjne oraz uniknąć nakładania się obowiązków i wprowadzania sprzecznych środków. W szczególności apeluje do Komisji, by zidentyfikowała istniejące obowiązki przedsiębiorstw i szybko przystąpiła do realizacji programu zmniejszania obciążeń dla przedsiębiorstw poprzez aktywne zaangażowanie europejskich partnerów społecznych i organizacji biznesowych.

4.5. EKES z zadowoleniem przyjmuje wyznaczenie pełnomocnika UE ds. MŚP, a także propozycję zaangażowania tej osoby w wysłuchania Rady ds. Kontroli Regulacyjnej. Apeluje, by pełnomocnik UE składał sprawozdania z wyników tych wysłuchań na posiedzeniach Rady ds. Konkurencyjności oraz na spotkaniach z krajowymi pełnomocnikami ds. MŚP i partnerami społecznymi. Komisja musi dopilnować, aby ta osoba posiadała doświadczenie w dziedzinie przedsiębiorczości oraz dobrze określony zbiór kompetencji i obowiązków w nowym mandacie na lata 2024–2029 oraz by stanowisku temu towarzyszyły odpowiednie zasoby kadrowe i finansowe. Należy rozwinąć kanały komunikacji między krajowymi pełnomocnikami ds. MŚP a społecznością MŚP w każdym państwie członkowskim. Konieczne jest propagowanie regularnego i zorganizowanego dialogu z organizacjami biznesowymi i partnerami społecznymi w celu wzmocnienia synergii i zapewnienia spójniejszej realizacji polityki.

4.6. Jeśli chodzi o działanie nr 5, EKES przypomina, że Rada Unii Europejskiej i Parlament Europejski muszą od teraz przeprowadzać oceny skutków istotnych zmian wprowadzanych do wniosków Komisji. Komitet podkreśla, że nie może to pozostać teoretyczną obietnicą, lecz musi być systematycznie wdrażane. Duże zmiany we wnioskach Komisji pociągają za sobą istotne zmiany oczekiwanego wpływu.

4.7. Co się tyczy działania 7, EKES uważa, że piaskownice regulacyjne są obiecującym pomysłem, który musi być zgodny ze standardami społecznymi i środowiskowymi. Przed dokonaniem inwestycji przedsiębiorstwa potrzebują przestrzeni do testowania i eksperymentowania. EKES zaznacza, że polityka innowacji musi opierać się na wielostronnym podejściu do określania treści piaskownic regulacyjnych, z udziałem MŚP, społeczeństwa obywatelskiego i innych istotnych organizacji: potrzeby przedsiębiorstw są decydującym kryterium przydatności tych instrumentów. Trzeba stworzyć synergie w programach UE, a społeczność MŚP – jako podstawowy filar europejskich ekosystemów badań naukowych i innowacji – powinna odnosić korzyści z tych możliwości. Należy również zagwarantować przejrzystość i neutralność konkurencyjną – zwłaszcza w odniesieniu do niedyskryminacyjnego wyboru uczestników. Biorąc pod uwagę upowszechnianie korzystania z piaskownic regulacyjnych na rzecz przemysłu neutralnego emisyjnie, a także wspieranie nowych form przedsiębiorczości społeczno-środowiskowej oraz eksperymentowania z alternatywnymi modelami biznesowymi na rzecz silniejszej demokracji, EKES podkreśla znaczenie udostępniania tych narzędzi przedsiębiorstwom we wszystkich sektorach gospodarki.

4.8. Działanie 8 dotyczy uruchomienia systemu technicznego opartego na zasadzie jednorazowości (OOTS) do końca 2023 r. oraz rozszerzenia zakresu jednolitego portalu cyfrowego. Komitet zwraca uwagę, że wysiłki na rzecz pobudzenia cyfryzacji w celu ograniczenia i uproszczenia procedur administracyjnych poprzez wzajemne połączenie usług publicznych w Europie mają kluczowe znaczenie nie tylko dla transformacji cyfrowej, ale również dla całej gospodarki. Zaznacza, że skuteczność jednolitego portalu cyfrowego zależy od gotowości i zdolności państw członkowskich do wdrożenia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1724⁽³⁾. Ponadto podkreśla, że cyfryzacja systemów zabezpieczenia społecznego nie może polegać wyłącznie na uproszczeniu, lecz musi usprawnić współpracę transgraniczną i egzekwowanie przepisów oraz walkę z oszustwami.

4.9. EKES wzywa instytucje UE i państwa członkowskie do wzmożenia wysiłków na rzecz cyfryzacji i promowania rozwiązań przyjaznych dla użytkownika. Wiele poziomów regulacyjnych można by uprościć za pomocą narzędzi cyfrowych. EKES zaleca na przykład stworzenie aplikacji do obliczania wynagrodzenia delegowanych kierowców w czasie rzeczywistym oraz utworzenie jednolitego europejskiego numeru VAT, który zastąpiłby cyfrowy VAT. Nadal pozostaje wiele do zrobienia, jeśli chodzi o uznawanie e-fakturowania w całej UE.

4.10. W działaniu 9 Komisja odnosi się do zestawu wniosków opublikowanych w październiku 2023 r. w celu zrationalizowania wymogów sprawozdawczych, aby osiągnąć cel w zakresie obniżenia wymogów o 25 %. EKES uważa, że jest to pierwszy krok we właściwym kierunku. Potrzebne jest jednak znacznie ambitniejsze podejście, aby zmniejszyć obciążenia regulacyjne dla europejskich przedsiębiorstw. Komitet zaleca zarazem, by ograniczenie sprawozdawczości nie odbywało się kosztem dążenia do konkretnych celów społecznych i środowiskowych.

4.11. EKES zdecydowanie popiera wszelkie wysiłki na rzecz zwalczania opóźnień w płatnościach zgodnie z działaniem 10. Terminowe płatności przyczyniają się do zdrowszego otoczenia gospodarczego i służą strategicznemu celowi, którym jest pogłębienie jednolitego rynku. Wskazuje również dwa główne ogólne problemy związane z opóźnieniami w płatnościach: po pierwsze, egzekwowanie obowiązujących przepisów; a po drugie, opóźnienia w płatnościach ze strony organów publicznych. Konkretnie środki pozwalające zająć się tymi aspektami obecnych przepisów przyczynią się do zmiany kulturowej na rzecz szybkich płatności.

4.12. W swoim działaniu 11 Komisja będzie zachęcać państwa członkowskie za pośrednictwem odpowiedniej struktury zarządzania InvestEU do alokacji dodatkowych zasobów do krajowej puli InvestEU i ułatwiać wnoszenie wkładów z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF) do InvestEU za pomocą dodatkowych wytycznych dotyczących stosowania zasady „nie czyn poważnych szkód”. W szczególności we wniosku Komisji dotyczącym śródkresowego przeglądu WRF na lata 2021–2027 należy umieścić MŚP w centrum uwagi; nie wolno zmniejszać istniejących funduszy dla europejskich MŚP. EKES zachęca państwa członkowskie, by z uwagi na skuteczność InvestEU zatwierdziły zwiększenie jego budżetu. Ponadto w przeprowadzonej przez EKES śródkresowej ocenie RRF⁽⁴⁾ podkreślono, że nadmierna biurokracja i uciążliwe przepisy znacznie ograniczają skuteczny przydział środków na projekty ekologiczne i cyfrowe w ramach RRF. Komitet odnotowuje, że tworzenie lub wzmacnianie korzystnego otoczenia biznesowego dla MŚP nie może odbywać się ze szkodą dla praw człowieka i środowiska. Proponuje zarazem wprowadzenie konkretnych warunków, którym towarzyszyć będą zachęty związane z poszanowaniem przez MŚP praw człowieka, godnej pracy i zrównoważonego rozwoju.

(3) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1724 z dnia 2 października 2018 r. w sprawie utworzenia jednolitego portalu cyfrowego w celu zapewnienia dostępu do informacji, procedur oraz usług wsparcia i rozwiązywania problemów, a także zmieniające rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 (Dz.U. L 295 z 21.11.2018, s. 1).

(4) Raport z oceny EKES-u „Śródkresowa ocena Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności”.

4.13. EKES popiera działanie 12 mające na celu ustanowienie pilotażowego instrumentu o wartości ok. 300 mln EUR, aby umożliwić agencjom kredytów eksportowych wspieranie MŚP w handlu z Ukrainą. Wzywa również do przyspieszenia prac nad europejską strategią w zakresie kredytów eksportowych, aby zapewnić skuteczniejszą i spójniejszą ofertę kredytów eksportowych (gwarancji) w całej UE, ze szczególnym uwzględnieniem rozwiązań, które mogą również zaspokoić potrzeby MŚP.

4.14. Działanie 13 ma na celu zwiększenie udziału MŚP w zamówieniach publicznych. Komitet przyjmuje to działanie ze szczególną aprobatą, zważywszy, że MŚP często napotykać znaczne przeszkody w składaniu ofert i zdobywaniu zamówień publicznych. Problemem są między innymi długie i trudne procedury przetargowe, brak wiedzy na temat przyszłych zamówień, asymetria wiedzy między dużymi i małymi przedsiębiorstwami, ograniczone zasoby, opóźnienia w płatnościach ze strony organów publicznych oraz brak doświadczenia w składaniu ofert na zamówienia. Aby ułatwić MŚP dostęp do przetargów, EKES proponuje podzielenie zamówień publicznych na części. Zauważa, że dostęp do zamówień publicznych powinien być otwarty dla podmiotów, które angażują się w odpowiedzialne prowadzenie działalności gospodarczej, w tym w odniesieniu do godnej pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy.

4.15. W ramach działania 14 proponuje się zapewnienie MŚP prostych i znormalizowanych ram raportowania kwestii dotyczących ochrony środowiska, polityki społecznej i ładu korporacyjnego (ESG). Główny nacisk należy położyć na zarządzanie transformacją każdego przedsiębiorstwa. Dobrowolne standardy dla MŚP zaproponowane przez EFRAG mogą spełnić te wymogi i powinny być odpowiednio rozwijane. W związku z tym EKES zwraca uwagę na swoją opinię w sprawie zrównoważonego ładu korporacyjnego ⁽⁵⁾.

4.16. W ramach działania 15 Komisja proponuje opracowanie normy lub definicji kredytów ekologicznych, zwłaszcza dla MŚP. EKES podkreśla, że opracowanie wymogów dotyczących kredytów ekologicznych musi być również proporcjonalne do wielkości przedsiębiorstw oraz że uniwersalne podejście nie jest odpowiednie dla MŚP. Ponadto wymogi powinny być dostosowane do ram danych w kontekście dobrowolnego standardu dla MŚP.

4.17. Jeśli chodzi o proponowaną ocenę przyjaznego dla MŚP dostosowania wskaźnika zielonych aktywów, jak wspomniano w działaniu 15, EKES zgadza się ze znaczeniem takiego przeglądu w czerwcu 2024 r. Znane są powody uproszczenia systematyki dla MŚP; istnieją jednak poważne wątpliwości co do tego, czy uproszczenie można osiągnąć w sposób wykonalny dla tych przedsiębiorstw. Oferowanie zrównoważonych pożyczek MŚP jest kosztowne ze względu na mniejsze obroty. Aby wspierać niezbędny znaczny wzrost inwestycji, konieczne są zachęty finansowe. Mogą one obejmować obniżenie wymogów kapitałowych, sekurytyzację zrównoważonych pożyczek dla MŚP, fundusze publiczne na pokrycie początkowych strat lub wykorzystanie tych funduszy jako zabezpieczenia w Eurosystemie oraz utrzymanie siły roboczej. EKES zauważa również, że MŚP nie mogą spełnić wielopoziomowych wymogów w zakresie sprawozdawczości w ramach unijnej systematyki, w związku z czym nie powinny już być uwzględniane we wspólnym mianowniku wskaźnika zielonych aktywów. Jeżeli specjalny wskaźnik zielonych aktywów MŚP będzie się opierać na jasnych i elastycznych ramach EUNB w zakresie zielonej transformacji i finansowania MŚP, to może pobudzić przemianę w sektorze MŚP.

4.18. Komitet z zadowoleniem przyjmuje wysiłki na rzecz poprawy uznawania kwalifikacji i umiejętności obywateli państw trzecich w celu zmniejszenia niedoboru wykwalifikowanej siły roboczej na unijnym rynku pracy, jak stwierdzono w działaniu 16. Brak wykwalifikowanej siły roboczej jest jednym z największych wyzwań stojących przed europejskimi przedsiębiorstwami. Biorąc pod uwagę starzenie się społeczeństwa europejskiego, oczywiste jest, że potrzebujemy dobrze zarządzanej migracji, przy jednoczesnym poszanowaniu kompetencji państw członkowskich w tym zakresie. Niektóre niedobory siły roboczej są związane z umiejętnościami, a niektóre mogą wiązać się z warunkami pracy. EKES podkreśla potrzebę reaktywnej polityki w zakresie umiejętności, która odzwierciedlałaby rzeczywiste potrzeby rynku pracy i którą należy opracować wspólnie z partnerami społecznymi. Poprawa uznawania kwalifikacji ma kluczowe znaczenie dla ułatwienia dopasowania umiejętności do potrzeb rynku pracy oraz umożliwienia pracownikom dostrzeżenia korzyści płynących z dalszego kształcenia i szkolenia dzięki podnoszeniu i zmianie kwalifikacji. Komisja musi dopilnować, aby przedsiębiorstwa mogły łatwo korzystać w praktyce z unijnej puli talentów.

4.19. Działanie 17 koncentruje się na poprawie współpracy z grupami, których niewykorzystany potencjał przedsiębiorczości pozostaje wysoki, takimi jak kobiety, młodzież i osoby z niepełnosprawnościami. EKES podkreśla, że należy zwrócić dużą uwagę na programy i akceleratorzy wspierające te grupy.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 443 z 22.11.2022, s. 81.

4.20. W ramach działania 18 Komisja proponuje przeanalizowanie, czy obecna definicja MŚP jest adekwatna do zakładanych celów, oraz opracowanie ujednoczonej definicji małych spółek o średniej kapitalizacji. EKES w pełni popiera zasadę „najpierw myśl na małą skalę”, zgodnie z którą prawodawstwo UE musi powstawać z uwzględnieniem wpływu na mniejsze przedsiębiorstwa. Z perspektywy przewidywalnych i stabilnych ram regulacyjnych prawidłowe stosowanie takiej zasady uczyniłoby dyskusję na temat przeglądu definicji MŚP mniej nagłą.

4.21. EKES popiera działanie 19 mające na celu wspieranie przenoszenia własności przedsiębiorstw. Działania na szczeblu UE mogłyby obejmować podnoszenie świadomości na temat umiejętności potrzebnych do pomyślnego przeniesienia, działania promocyjne i narzędzia wczesnego ostrzegania. Jak już podkreślono w jednej z opinii ⁽⁶⁾, Komitet jest zdania, że rozwój dobrze funkcjonujących ekosystemów przenoszenia własności przedsiębiorstw oraz usług wsparcia ma zasadnicze znaczenie dla zachowania źródeł utrzymania i gospodarki na obszarach wiejskich i monoprzemysłowych. Zachęca Komisję i państwa członkowskie do uaktualnienia zaleceń Rady dotyczących przenoszenia własności przedsiębiorstw z 1994 r.

4.22. Innowacyjne MŚP muszą otrzymać wsparcie i zasoby niezbędne do rozwoju. MŚP polegają głównie na bankach, które często nie zapewniają potrzebnego im kapitału wysokiego ryzyka. W ostatnich latach poczyniono postępy w zakresie poprawy dostępu do kapitału, ale zwłaszcza brak kapitału na rozwój utrudnia zwiększenie skali działania młodych innowacyjnych przedsiębiorstw. Należy zachęcać do inwestycji prywatnych poprzez dalszy rozwój europejskiego rynku kapitału wysokiego ryzyka, instrumenty ograniczania ryzyka (gwarancje, ulgi podatkowe, zachęty finansowe) dla inwestycji strategicznych oraz zapewnianie alternatywnych rozwiązań dla rynków publicznych (w tym aniołów biznesu, publicznych funduszy załączkowych, publicznych funduszy inwestycyjnych, spółdzielni), np. poprzez zasadę uwspólnienia ryzyka.

4.23. EKES zwraca się do Komisji Europejskiej o przeprowadzenie analizy konkretnych przeszkód dla przedsiębiorców, którzy chcieliby ponownie rozpocząć działalność po ogłoszeniu upadłości lub niewypłacalności.

Bruksela, dnia 14 lutego 2024 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Oliver RÖPKE

⁽⁶⁾ Dz.U. C 486 z 21.12.2022, s. 9.